

Bakom kulisserna med Linda i Moskva

Linda Haglunds memoarbok "Lindas resa" kom ut två år före hennes plötsliga död år 2015. I den ger hon sin version av några dramatiska dagar under Moskva-OS 1980 som kulminerade med en sensationell svensk ledning in i andra halvan av 100 meters-finalen.

Linda Haglund berättar hur hon kände sig nedvärderad av den egna grenchefen och krävde byte i ledarstaben. Hur en förvirrad taxiresa höll på att ställa till det, och att en besviken förbundskapten vägrade att tala med henne efter finalen.

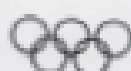
INGEMAR

vinterhoppet

OO INGEMAR STENMARK är, tillsammans med skidnaren Eric Heiden, den största guldfavoriten i vinter-OS. Efter Ingemars fantastiska segernad i storslalom säsongen 78/79, konstaterade hans konkurrenter uppgett inför spelen i Lake Placid:

— Vi får tänka oss andraplatsen — bakom Stenmark ...
Ingemar möter under den följande olympiska Världcupvinnaren den förnämnde världsettan i storslalom vid de tillfällen. Han vann samtliga tävlingar, med en supermarginal på drygt

LINDA

sommarhoppet

OO Sverige har under åren bara haft två damer på olympisk prisfält i frödrörr, kan Linda Haglund bli första svenska flicka att vinna OS-guld? Jo, hon kan!

Neddragna förväntningar

Inför det olympiska spelen 1980 var förväntningarna stora på Linda Haglund. När Dagens Nyheter inför olympiaåret valde två olympiska profiler var det: Ingemar Stenmark för vinterspelen och Linda Haglund för sommaren.

Linda var den stora kvinnliga stjärnan inom svensk idrott. Meritlistan var redan imponerande. Hon hade tagit EM-silver på 100 meter och vunnit EM-guld och två silver inomhus på 60 meter. 1978 hade hon utsetts till Årets idrottsskvinna.

Allt gick enligt planerna i början av säsongen, men lagom när formen skulle väsas på allvar hände det som inte fick hända. En broskbit i knäet ställde till det. En mindre titthålsoperation blev nödvändig.

Tre-fyra veckor utan löpträning beordrades. Men redan efter två började Linda springa lite fortare och försiktigt öva starter.

In i det längsta var det ovisst om Linda överhuvud taget skulle kunna ställa upp.

En landskamp mot Frankrike var en av få möjligheter för att tävla före OS. Knäet höll så pass att hon lyckades besegra Chantal Rega, som hade kapacitet nog att

var bland finalkandidaterna i en OS-final.

För att få fler lopp i kroppen anordnades i hemlighet testlopp mot manliga sprinters. Sju av Stockholms snabbaste herrar ställde upp. Linda blev trea och sprang på 11,3 och 11,1.

Det var det besked hon behövde.

I och med att bland annat USA, Kanada och Västtyskland bojkottade spelen i Moskva tunnades startfältet ut. Amerikan-skan Evelyn Ashford var den som tidigare bäst lyckats utmana de dominerande öststatslöparna. Standarden på 100 meter var på den här tiden mycket hög. OS-favoriter var världsrekordsinnehavaren Marlies Göhr, DDR, och ryskan Ludmila Kondratjeva.

Med en årsbästatid på 11,28 från Frankrikekampen hade förväntningarna skruvats ned rejält på Linda. Av de anmälda löparna på 100 meter återfanns hon först på 18:e plats. I världsstatistiken var hon 25:a.

Att under sådana omständigheter tro på en finalplats kändes orealistiskt. Inte ens landslagschefen Stig "Stickan" Petersson vågade vara optimist.

BRÅDA DAGAR I MOSKVA

Bytte ut landslagschef direkt

(Utdrag ur boken "Lindas liv")

PÅ PLATS I MOSKVA

Väl i OS byn så började alla förberedelser på alla plan. Vi var ett tjejjgäng som bodde ihop högt upp i en av byggnaderna. Det var mycket som skulle planeras och möten och annat ingick för att få allt så smidigt som möjligt. Det gällde träningar, tävlingstider, mattider, allmänna landslagsmöten, sjukgymnast, intervjuer, provning av idrottskläder och rekreation och mycket annat som ska planeras.

Första träningspasset var alltid en fas av olika känslor och känslan av att något stort och obegripligt infann sig vid olika tillfällen – en stor känsla av att inom några dagar så skulle OS starta och framför allt mina egna lopp. Nerverna låg och bubbade i kroppen. Även om jag kopplade av så var aldrig kroppen omedveten om vad som skulle komma. Det fanns alltid hängande över mig som ett mantra, som spelade olika scenarier. Så har det alltid varit för mig, sinnena är skärpta och samtidigt går jag på tomgång för att spara på mina energilager.

GRENANSVARIG UTAN FOKUS

Mitt första träningspass med den nya grenansvarige Sebbe blev inte den bästa upplevelsen. Han var visserligen kunnig men hans koncentration låg på annat. Helt plötsligt stod Sebbe på händer och visade upp en del andra konster. Han hade svårt att fokusera på sin uppgift, att bistå mig. Istället var han helt uppslukad av alla kända idrottsstjärnor som joggade förbi och hejade. Sedan satt han med startlistan med alla kvinnor som skulle springa 100 meter och konstaterade att jag låg 25:a om man såg på tiderna under 1980. Han konstaterade snabbt att jag inte hade någon vidare chans att nå final.

Vid det här laget hade jag blivit irriterad och upplyste Sebbe om att min tid var helt okej och att jag struntade i årsbäсталistan – att jag knappt hade tävlat på grund av problemen med slemsäckarna och att jag kände mig i bra form och var fullt kapabel att nå final.

Sebbe såg plötsligt några av östtyskorna som tränade starter.

– Wow! ropade han. Såg du, såg du? De är i toppform. De blir svårslagna.

Han sa också att han tyckte jag såg stel ut när jag joggade.

Nu hade irritationen växt till kokpunkten. Jag kunde inte annat än skratta och säga med viss arrogans:

– Sebbe! I morgon åker du inte med mig till träningen, utan du får visa dina idrottskonster för någon annan.

Väl tillbaka i Olympiabyn hade jag ett snack med Herman Buuts och Ulf Ekelund.

De enda tre som fick delta i min uppladdning var Herman, Ulf och min sjukgymnast Inga Tobell. Inga andra om det skulle gå enligt min professionella planering och mitt upplägg. Jag informerade Herman och Ulf att Sebba var en trevlig prick, men jag hade inte tid med amatörer som var där för att lära. En person som inte hade erfarenhet av att vara på världstopp och förstod sig på min kapacitet kunde bara försämra mina möjligheter. För mig var det viktigt att vara i balans och både Herman och Ulf var professionella var på sitt sätt.

BIL PÅ VILLOVÄG

Bussen skulle snart avgå till arenan och det var tid för försök för damer 100 meter. Natten hade varit okej. Det var alltid lite svårt att sova, men jag vilade mycket innan, så det var inga problem.

När jag kom ner stod Herman och Ulf och väntade. Det var tidigt och alla kände av oron och möjligheterna. Herman och Ulf hade beställt fram den officiella bilen för att göra det så bekvämt som möjligt för mig. Jag tittade mot bussen och alla aktiva som skulle tävla tidigt gick in i OS-bussen, även mina motståndare.

Jag kände en viss tvekan. Jag var van att alltid ta bussen, men nu satt jag i bilen tillsammans med Herman och Ulf. Vi pratade lite om starttider och uppvärmning och annat. Den ryske chauffören satt och log till en början. Vi åkte och åkte.

Efter tjugo minuter så började Herman att titta sig omkring och frågade chauffören om han hittade. Chauffören visade då upp ett ansträngt leende och det visade sig att han åkt fel och vi hade hamnat på andra sidan av stan och OS-arenan. Nu rann minuterna iväg och chauffören tvingades vända om. Det visade sig även att han inte hade de rätta passersedlarna för att kunna gena via en annan väg genom stan.

Nu var även Herman och Ulf nervösa och jag hade börjat titta på klockan. Om vi inte hittade en väg snart till arenan så skulle min OS-start bli i en officiell OS-bil och inte på löparbanan.

Herman började bli högljudd och beordrade chauffören att köra rakt igenom ett avspärrat område som visade sig leda till OS-stadion. Chauffören var livrädd med tanke på alla vakter men nu var min OS-start i allvarlig fara. Chauffören drog igenom ett område med öppet fönster och ropade på ryska: "Svensk kvinna med OS-startnummer". Jag satt i baksätet och visade upp startnumret. Vakterna var på G och k-pistarna var dragna men fram kom vi, fast på baksidan av arenan.

FÖRSÖK MED FÖRHINDER

Nu var Ulf nervös och uppjagad, Herman likaså. Jag försökte hålla mitt lugn medan vi sprang mot arenan för att kunna hinna i tid till upprop och annat som krävs för att kunna starta. Väl inne känner jag mig dock trygg om än stressad.

– Vilken jävla start! sa Herman. Hur är det Linda, klarar du dig?

Jag log och sa:

– Nu kan det bara gå bra med en sådan dramatisk öppning.

Väl där, uppvärmd och sedan sittande i call room 45 minuter innan start då fanns

PRESSKLIPP

"Tyckte alla var så fruktansvärt bra. Kände mig som en klumpig ko."

Linda efter första OS-starten.

11.37

KVARTSFINAL

1) Linda Kondratjeva, Sovjet 11.13, 2) Linda Haglund, Sverige 11.37, 3) Heather Hunte-Oakes, Storbritannien 11.40, 4) Emma Sulter, Frankrike 11.56, 5) Rufina Ubah, Nigeria 11.75, 6) Jennifer Inniss, Guyana 11.79, Estella Meheaux, Sierra Leone 13.22, 8) Tran Thanh Van, Vietnam 13.23 (Fem bästa vidarefrån heatet)

"Det är bara att konstatera att öststatsflickorna är en klass bättre än jag. Även om man gör en nästan perfekt start kommer man efter direkt och sedan springer de bara ifrån en."

Linda efter kvartsfinalen.

11.36

SEMIFINAL

1) Ludmila Kondratjeva, Sovjet 11.11, 2) Marlies Göhr, DDR, 11.18, 3) Linda Haglund, Sverige, 11.36, 4) Chantal Réga, Frankrike 11.36, 5) Sonia Lannaman, DDR 11.38, 6) Natalja Bochina, Sovjet, 11.38, 7) Sofka Popova, Bulgarien, 11.40, 8) Denise Boyd, Australien 11.44 (Fyra bästa vidare)

"Det gick så dåligt i fredagens lopp att jag började tro att tröjans lyckoeffekt försvunnit. Det var lika bra att prova en ny."

Linda om varför hon valde att byta den tävlingströja hon haft sedan debuten i landslaget 1971.

det bara allt eller inget. Dock måste alla sinnen finnas på plats. Jag kände mig bra men nervös. Det var värre för Herman och Ulf på läktarna.

Förberedelserna var inte de bästa och likaså den äventyrliga morgonen, men nu stod jag där i startblocken. ON YOUR MARKS... SET... PANG!

Av alla omöjliga och möjliga gånger så tjuvstartade jag. Herman och Ulf nästan svimmade av trycket från morgonen och förväntningarna. Det blev omstart...

ON YOUR MARKS... SET... PANG! Nu sprang jag och gick vidare. Jag gjorde även ett lopp till och gick vidare.

SEMIFINAL

Nästa dag var det semifinal och då fanns det inget att förlora. Det var åtta som gick vidare och det gällde att fokusera.

Herman pratade med mig och sa att nu måste jag springa – och sluta tänka att vara nervös. Först blev jag sur och då sa han:

– Det skiter jag i. Du underpresterar. Nu förväntar jag mig för helvete att du går till final.

Jag visste att Herman hade rätt. Holländare som han är och ytterst kunnig så visste jag att jag var tvungen att skärpa till mig ännu ett steg.

Vi åkte till arenan och Ulf följde mig och vi pratade om allt som jag ville prata om. Den här gången satt vi tryggt på bussen, inga fler bilar för oss.

Chauffören hade vi inte sett till och vi undrade vad som hände med honom efter incidenten.

Uppvärmning två timmar innan starten, nerver och så ännu en väntan, 45 minuter i call room, det tredje på två dagar. Man sitter och väntar för att komma ut på arenan. Denna väntan kan knäcka många som inte har varit med eller som inte klarar av den sortens press och samtidigt hålla adrenalin och fokus.

Det blev dags för mitt heat. OS-arenan var full med publik. Väl ute fixade jag till mina startblock och avskärmade mig från allt runt omkring. Nerverna var som påsydda med en tunn skör tråd. Det gällde att kunna balansera livets sköra tråd så att sömmarna höll hela vägen.

OS-semifinal – endast åtta går till final. Det finns inte plats för några misstag.

Nu gäller det. Hjärtat klappar i takt med alla andra hjärtan runt omkring. Det vibrerar i luften av nervositet och adrenalin. Allt blir en bubbla och man blir ett med sig själv. Långt borta hörs kommandot: ON YOUR MARKS...Rösten är lång och släpig: andningen – koncentrationen – nerverna – allt är ljudlöst och tyst – SET... PANG. Kroppen startar explosivt men inom mig så var bubblan ett faktum i 60 meter, sedan kom jag ur bubblan och ben och armar jobbade som aldrig förr. Mål... FINAL var ett faktum.

Jag var lycklig men inte nöjd med loppet.

Väl utanför stadion grattade alla – utom Herman.

– Jävla skitlopp, sa han.

Han tog mig åt sidan och vi var nu inne i en ny fas – 100 metersfinal. Herman förklarade för mig att nu gällde det.

– Du har formen inom dig men du måste släppa handbromsen och känslan av att du inte tävlat i år som finns inom dig. Och om du inte tar medalj en OS-medalj så snacka inte med mig efter finalen.

FINALEN

Jag blev riktigt sur på Herman, men visste att han hade rätt. Inom mig kokade jag av alla möjliga känslor men framför allt av ”Fan, jag klarade pressen – Nu är jag i final och ska släppa allt och ge alla en match för medaljerna” Och det gjorde jag.

Jag ledde loppet i nästan 80 meter. Jag blev fyra och satte nytt svenskt rekord. NÖJD? Jamen inte helt. Och Herman har aldrig förlåtit mig för att jag missade medaljen, men han betydde allt det OS:et och likaså Ulf Ekelund och Inger Tobell. Mitt team var min största tillgång och alla förberedelser med mamma, Finland och killarna på Stockholms Stadion blev möjligheten till ett hyfsat, lyckat OS ändå. TACK!

Reaktionerna efteråt var blandade. Några kände att jag blivit snuvad på min bronsmedalj. Andra var djupt imponerade av mina insatser. Stavhopparen Miro Zalar grät när vi sågs efter loppet. Han tyckte att det var dramatiskt med tanke på att jag ledde loppet.

Själv var jag nöjd med tanke på hur säsongen startade med ett opererat knä. Odd-

sen var dåliga men jag hade den mentala styrka som krävdes för att genomföra ett OS. Men visst hade det varit enormt med en bronsmedalj.

Jag var ganska trött efter OS. Jag bestämde mig för att ta timeout och istället fjällvandrade och vila kroppen så att inga nya skador uppstod.

Efter två veckors fjällvandring i Hemavan med nya valpen Musse så var jag helt utvilad. Fjällen hade börjat stelna och lappsjukan hade börjat smyga på mig. Väl hemma i Stockholm och Älta så var det dags att tänka på säsongen 1980/81 och Världscupen i Rom.

1981 blev Linda Haglund den första kvinnliga idrottaren att ta emot Victoriastipendiet.

11.16 FINAL

1) Ludmila Kondratjeva, Sovjet	11.08
2) Marlies Göhr, DDR	11.07
3) Ingrid Auerswald, DDR	11.14
4) Linda Haglund, Sverige	11.16
5) Romy Müller, DDR	11.16
6) Kathy Smallwood-Cook, Storbritannien	11.28
7 Chantal Rega, Frankrike	11.32
8) Heather Hunte-Oakes, Storbritannien	11.34

"Jag gick tillbaka till den startställning jag hade för två år sedan – med ett längre avstånd mellan startblocken. Och det fungerade."

Linda om justeringar som gjordes efter kvartsfinalen.

HYLLNINGAR

"Bravo Linda! Du lyser som en fyr i friidrottsmörkret!"

Sune Sylvén i Svenska Dagbladet

"Aldrig har en svensk medaljmiss mötts av så stort jubel."

Inledningen av referatet i Svenska Dagbladet från loppet.

"Sporten idag är fortfarande i alltför hög grad mansdominerad, men visst har tjejerna lyckats ta sig in. Linda Haglund till exempel. Hon får ensam fler spaltkilometer än alla våra aktiva manliga friidrottare tillsammans. Men – och nu kommer det viktigaste: HON FÅR DET INTE FÖR ATT HON ÄR TJEJ – HON FÅR DET FÖR ATT HON ÄR DUKTIG!"

Lars-Gunnar Björklund i Sporten idag 1980-81.

Dansbandet Streaplers spelade in en särskild hyllningsskiva till Linda Haglunds ära. "Låten om Linda" skrevs av Gert Lengstrand och Lasse Holm, gavs ut på Polydor. Singeln är idag svår att få tag i och har ett visst samlarvärde.

”Jag behövde få vara neutral ett tag och bara lära känna mig själv igen. Vem är jag och vad är det jag kan göra nu?”

Kluven bild av Lindas plats i landslaget

Det är på många sätt en märklig bild som Linda Haglund ger av hur det gick till i friidrottslandslaget 1980. Hur hon som det stora OS-hoppet kände sig nedpsykad av sin närmaste ledare och på plats i Moskva tvingade fram en förändring.

Grenchefen Sebastian Häggblom blir hårt åtgången i Lindas beskrivning av händelserna i Moskva 1980.

– Man kan väl bara konstatera att de två inte fungerade ihop, säger idag Ulf Ekelund diplomatiskt.

Den blivande generalsekreteraren i Friidrottsförbundet och VM-general 1996 var 1980 biträdande truppleddare och den som tillsammans med förbundskapten Herman Buuts fick ta över matchningen av Linda i Moskva.

– Jag tror nog att Linda gjorde Sebastian nervös, tillägger i Ekelund.

Finlandssvenske Sebastian Häggblom var idrottslärare, hade nära kontakt med Linda Haglunds personliga tränare Pertti Helin och flera av idrottarna i dennes stall. Han engagerades av Svenska friidrottsförbundet under flera landskamper och mästerskap. Särskilt under EM i Prag 1978 – då Haglund tog silver – kom han att arbeta nära sprintstjärnan.

– För min del uppfattade jag överlag att vårt samarbete fungerade bra, menar Häggblom idag, då vi får kontakt via mejl. Men i Moskva tror jag faktiskt att Linda kände ungefär som hon skriver i sin bok. Vi hade stafettlag och sju sprinters var med. Jag hade fått instruktioner och förberedelseprogram av respektive hemmatränare. Så dagsprogrammen blev långa.

– Jag var själv med Linda vid försöken och mellanheaten då vi märkte att hon mentalt inte var sig själv. Kom då genast överens med Herman Buuts om att lämna över peppande åt honom till 100 procent.

– Men visst, Linda kommer ihåg rätt: jag stod säkert på händer på uppvärmningsplanen. Hade ofta för vana att jogga med idrottsmännen, hjälpa till med skakningar och töjningar av muskler.

Bilden av hur Linda Haglund fungerade i landslaget är kluven.

Hon framställer sig själv som den spralliga tjejen som gärna startade lite bus. Samtidigt som hon tävlingsmässigt såg sig som den enda ambitiösa och seriösa bland landslagstjejerna. I en intervju i Expressen 2002 berättade hon att hon från ledare fått höra att ”du är den där tuffingen”.

– En av mina bästa väninnor i landslaget sa. ”Många tycker du är spydig.” Men jag visste vad jag hade att göra på tävlingarna. Alla förväntade sig att jag skulle komma etta, tvåa eller trea. De andra åkte på sight-seeing, men det gjorde inte jag.

Samtidigt berättar hon att under Moskva-OS tog basketcoachen kontakt med friidrottsledningen och förklarade att ”den där Linda Haglund måste sluta jaga mina killar”. Då ringde hon upp en manlig löpare i stället, presenterade sig som ”Emma från Veckorevyn” och gratulerade honom till utmärkelsen ”Årets badpojke”.

– Vi stämde träff med honom och sa att ”du måste ta badbrallorna med dig”. Han stod en lång stund och väntade på att Vecko-Revyn skulle komma...

GÖRAN LÖWGREN

Linda Haglunds karriär fick ett bryskt slut då hon efter SM 1981 fälldes för dopning. Linda hävdade att hon var helt oskyldig. Hennes finske tränare Pertti Helin tog på sig skulden.

Svenska Friidrottsförbundet friade, men internationella friidrottsförbundet IAAF fällde. Överklaganden hjälpte inte och Haglund avstängdes från alla idrott i arton månader. Efter avstängningen gjorde hon ett misslyckat försök till comeback. 1984 gav hon upp och slutade tävla.

Efter karriären arbetade Linda Haglund som idrottslärare både i Sverige och USA. För den stora publiken syntes hon i de populära TV-programmen ”Let’s dance” och ”Mästarnas mästare”.

2015 avled Linda Haglund, blott 59 år gammal. Hon hade drabbats cancer och fick en propp i ena lungan. Hennes 11.16 på 100 meter och 22.82 på 200 meter är fortfarande svenska rekord.

LÄS MER OM LINDA

Medlemmar i Sveriges Olympiahistoriska Förening erbjuds att köpa boken "Lindas resa" till specialpriset 150 kr + frakt. I den ger Linda Haglund bland annat sin syn på dopningsaffären, skillnaden i inställning till träning mellan Sverige och Finland och hur hon jagades av en stalker.

Boken beställs direkt från förlaget:

info@sivart.se

eller

Sivart Förlag AB, Bollmora gårdsväg 8, 135 39 Tyresö.

Några slutord om karriären

"En av Sveriges största idrottsskvinnor. Men Sveriges snabbaste kvinna kunde aldrig springa ifrån sin dopningsdom från 1981, då hon åkte fast med anabola steroider i kroppen. Det blev slutet på hennes karriär och vi fick aldrig veta hur bra hon kunde blivit."

Mats Wennerholm
Aftonbladet

"Linda Haglund var en dörröppnare för alla de kvinnliga idrottsstjärnor Sverige fått fram sedan 1980-talet. Den bedriften kan inte ens en mörk dopningshistoria svärta ner."

Pär Andersson
Expressen

"Hon var stor och tävlade i spektakulära grenar och var i internationell topp. Meritmässigt var hon på en mycket hög nivå. Samtidigt var hon det första stora dopningsfallet, vilket gör det svårare att värdera henne gentemot andra i friidrottshistorien."

Jacob Hård
Tv-sporten